

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
štarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrlet . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrlet . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Naš mladi naraščaj.

I.

Onidan se je nekdo iz Notranjskega pritožil v „Narodu“ čez mlade naše uradnike, da ne uradujejo po slovenski, in da so sploh silno mlačni v narodnih zadevah.

„Narod“ je „svoje“ ljudi se ve da skušal opravičevati. Pa tisti dopis je še premalo povedal. Kdor opazuje naš mladi naraščaj v inteligenciji, se bo kmalo preveril, da od teh ljudi nimamo rešitve pričakovati, akoravno so bili že stokrat „up in temelj boljše bodočnosti“ imenovani. Dokler so v šolah, in od starišev preskrbljeni, so navdušeni za narod in druge lepe reči. Kedar stopijo pa v javno življenje, prične se ostudno kruhoborstvo, laskanje in priklanjanje. Mož, ki bi se dali za narodnost preganjati, ni več med mlajšim uradništvom, ampak „up boljše bodočnosti“ se potuhne in ukloni pri vsaki priliknosti; ne samo da nič ne stori za narodno stranko, ampak dostikrat jej naravnost nasproti dela, in pri volitvah še na ono stran voli, čeravno ga nobena postava k temu siliti ne more. Boji se ta zarod najmanjše zamere, zato od njega ne smemo pričakovati slov. uradovanja. Kedar pa taki uradniki, ki so v kanceliji svojo narodnost morda 10krat zatajili, prej ko je berič dvakrat vrata odprl, kedar taki zvečer v krčmo pridejo, se obnašajo kot narodnjaki, samo da povsod „zmernost“ povdarjajo in naravno navdušenje zatajujejo ter tako vse bolj mlačno delajo. O takih narodnjakih bi se pač smelo reči: „ker nisi ne gorak, ne mrzel, ampak mlačen, te bom iz svojih ust pljunil!“ Kje je bil tisti „up boljše bodočnosti“ ob času volitev? Ali se niso skoraj vsi poskrili, ali pa z onimi vlekli?

Neresnično je, če se reče: „bom službo zgubil“; ni je take postave, da bi smeli uradnika zovoljo glasovanja odstaviti; vse, kar morejo, je to, da ga prestavijo; ko bi pa vsi uradniki, ki se „domačine“ imenujejo, narodno volili, ali zamorejo vse prestaviti? Trdih Nemcev nam vendar ne morejo za sodnike itd. sem poslati! Treba je le vzajemnega ravnanja. Če se le en sam poganja, vsi drugi pa strahopetno zbežijo, potem tisti edini se ve da ne more zidu predreti. Toda če se postave drži in na njo sklicuje, potem se mu ne bo dosti zgodilo. Pa naši mladi uradniki niso za to, ker se bojé vsake žrtve, vsake bolečine, vsake zamere. Temu je mnogo kriva, če hočemo odkritosrčni biti, „Narodova“ izgoja. Smeli bi pred „Narod“ stopiti in ga vprašati: Kaj si iz naše mladine naredil?! Pač se je vedno povdarjala značajnost, pa kako hoče biti človek značajan, ki je neznačajan v najsvetejših, t. j. v verskih čutih? Kako bo zvest ljudem, kdor ni zvest Bogu? Kje bo našel moč vztrajnosti in potrpljenja, požrtvovalnosti in odkrite besede, ako nima tolažbe v veri, „da so blaženi oni, ki za pravico preganjanje trpé“?

Reklo se je: „ideja bo delala, ideja jim bo moč dajala.“ Zdaj vidimo uradniški in učiteljski naraščaj, kako ga redi in navdušuje ideja — brez vere! Ali niso značajni možje med njimi že skoraj izjeme?

Mi smo to že dolgo opazovali, pa smo molčali, da bi se ne reklo, da nalašč prepira iščemo. Ker je pa „Narod“ sam prvi spregovoril o tej zadevi, mislili smo, da je čas, enkrat resnico povedati.

Novoletna premišljevanja.

Od hervaško-slovenske meje.

II.

Bridko ironijo in istinito satiro je naslikala pri Bleiweisovi svečanosti slavnostna igra „Berite Novice.“ V bistvu je danes še vse ravno tako, kot se je tam predstavljalo. Kedaj pa in kako bomo vpeljali uradovanje v narodnem jeziku? Mislite li, da s § 19 ali s kakim posebnim zakonom? Optimistični Slovenci čakate zastoj.

Zapomnimo si Slovenci: kar imamo, to smo storili, smo si priborili sami, skoro brez višje pomoči. Paragrafi in vse take reči se nam nasproti mečejo v koš... Za koga se pa naj slovenski uraduje? Za nas! Prisilimo toraj, da se nam piše po domače. Kdo pa bo prisilil in kako? To je gotovo edino le od tebe odvisno, inteligenca slovenska. Kmetovalec ne bo prvi tega začel, ker mu k temu manjka moralne moči, a ko mu ti pokažeš pot, potem be on tvoja prva in najmočnejša zaslomba. Pišimo toraj, čas je že, sami slovenske uloge, oddajajmo jih pri vseh uradnih, tirajmo slovenske odloke, ne odobrujmo iz zgolj tožljivosti nasprotnih — po „eldoradu prostosti“, po naši ustavi celo se nam mora zadovoljiti. Ne ustrašimo se koj rezke besede, ostrega pogleda, tudi ne črne knjige, v katero utegne eden ali drugi zapisan biti s početka... celej povodnji slovenskih ulog se ne bo mogoče ustavljati... naša stvar bode prišla slednjič do zmage.

In do koga bi se prej obrnil, kakor do tebe, ti dično mi svečenstvo slovensko? Tebi gorko bije srce za tvoj ljud. Ti si mu rešilo jezik pogina, ti si mu postavljalo temelj v slovstvu, loti se resno še te imenitne zadače

Solza.

Kdo ni se še nikdar v svojem življenju posolzil? Dete se rodi in vže se mu vtrinjajo po nežnem licu gorke solzice. In poprej ko se človek nazaj vrne v krilo matere zemlje, kolikokrat se še razjoče! Kdo bi zamogel na šteti in preračunati vse one položaje in trenutke, v katerih zemljčana hote ali nehote posilijo solze? Iz skušnje vsakdo zna, da je ta svet — dolina solz — vallis lacrymarum. Smelo bi se skoro reči: človek se rodi v joku in umrje v joku.

Ta majhna, drobna kapljica v čudapolnem očesu — solza, ki se dá hipoma zbrisati, je kljub svojej navidezni neznanosti vendar stvar, o kateri se lahko pové marsikaj, kar posameznim ni tako znano, kakor jim je solza vsakdanja reč. Iz česa obstoji ta izvanredna tekočina? Slučajno ti naznanja to nekoliko vže ime sol-za. Glavni del je sol in potem natron, fosforkislo apno in fosforkisli natron. Sol in natron podajata solzam oni posebni, pekoči, solnati okus. Gledé njihovih lastnosti pravi

narod, da so grenke, bridke; a to ni po vsem resnično. One prav za prav niso grenke in bridke, nego solnate.

Solze prihajajo iz solzne žleze, katero najdeš nad očesom pod gornjo trepalnico poleg senic. Od tod se razlivajo po celem očesu skozi prav tenke cevi. Naj bedimo ali spimo, one so v naših očeh in zvirajo neprestano. Iz svojih finih luknjic se razprostirajo leskeče črez površnje senice in očesa ter podajajo očesnej punčici oni svitli, živi, čisti pogled, ki je nevarljivo znamenje zdravja. Da se ta solzna tekočina redno razliva po očesu, vzročuje neprenehljivo gibanje in sklepanje trepalnic, kar je tudi neobhodno potrebno; kajti solze se sušé naglo in zginjajo naglo. Razven tega še odhajajo skozi dve majhni cevki v nosnice. Če se torej močno jočeš, mora ti robec dvojno službo opravljati.

V obče treba le prav malo solzne tekočine, da se ohrani oko čisto, jasno, bliskajoče. Kdo zdrave pameti ne bi vskliknil pri opazovanju tega čudežnega dela stvarnikovega — očesa: Gospod! velik si v vseh svojih delih — tudi

v najmanjših! Kako modra, skrbna, previdna, čulovita ti je naprava naših oces! Kaj bi bilo brez solzne tekočine z očmi onih, ki so primorani kretiti se po prahu, opravljati svoj posel pri dimu in ognju? N. pr. mlatici, ki so na škednju in praha ne vidijo, dimnikarji, katerih obraze težko od saj ločiš; kovači, ki vsled velike vročine vedno z očmi mižukajo, kakor bi mehe gonil. Oslepili bi reve, ko ne bi čistila solzna rosa njihovih oces nesnage, ko ne bi jih polnila z mokroto, kadar suhe postanejo. Pade ti v oko, bodi karkoli: smet, pezdar, resa, keberček, mušica, hipoma se napolnijo oči čistih solz, ki začnejo iz njih teči, da zmanjšajo žgečo bolečino in odstranijo reč, ki reže kakor živo apno nežno očesno kožico. Dotakne li se dim, prebliščeča luč, mrzel zrak očesa, solzi se in si tako samo opomore.

Vsem ni moči, jednako se solziti pa jokati. Nekterim celó ni dano, da bi jokali. Kakor znano, zasolžijo se najljše in najrajše ženske in otroci, to pa zarad bolj nežne organizacije živcev. Može lahkokrvnega, občutljivega temperamenta se jočejo najgosteje,

vpelji jezik slovenski na važno mesto uradov, katero mu pristuje po božjem in natornem pravu. Ne recite, da vaša moč ne sega do zelenih miz. „Z malega raste veliko.“ Začnite pri sebi in s časoma prodrli boste i do onih! Uradujte svoje župnijske uloge po slovensko, uradujte s svojimi biskupskimi redništvi slovensko. Pri teh se je dozdej že zadosti nemškutarilo in talijančevalo. Nikari sami sebe ne bijte po obrazu, kaj se boste sramovali slovensko uradovati, ko ste vsi domačini in ste se zmir kazali rodoljube. In naši vladike, po katerih žilah teče slovenska kri, bodo občaemu zahtevanju morali vstreči in marsikteremu izmed njih bo zaigralo srce, ko bo videl spolnjeno željo, katero je nekda gojil v mladenškem srcu. In svoje izkaze in potrjila, pojasnila in spričevala na razne urade, ali bi tega ne mogli pisati po domače? Ali ni dobiti že po vseh slovenskih tiskarnah slovenskih blanketov za to? kaj je še treba, kakor nekoliko besed pripisati zraven? K čemu si naročujete nemške? In starejših župnikov — ali ne bodo z veseljem podpirali mlajši pomočki, ki so bolj veščji v peresu? In ako imate poslati kaj v ptuje kraje — ni-li latinščina cerkveni jezik? Pa vi duhovniki slovenski, vi ste tudi lahko desna roka narodnim županom. Vi obračate lahko ves svoj vpliv na to, da oni sami, ali po svojih pisarjih jamejo uradovati v jeziku, kterega ljudstvo razume. Pomočkov k takemu uradovanju jim ne manjka, obrazci slehernih ulog dobivajo se pri tiskarjih; pomočnih knjig jim je spisal celó neki okrajni glavlar. Deželnih in državnih zakonikov v slovenskem jeziku je že na gromade. Kako dolgo se bodo še župani smešili s tisto nemško čobodro, katero pošiljajo uradom? Mari bi po domače napisana listina bolj ne ugajala, kakor mešanica, iz ktere ni razvideti, kaj da hoče?

Le pojdite k obravnavam uradnim, kako nenaravno, pa tudi kako žalostno je to, ko se o prizadetim govori in obravnava v njem ptujem, nerazumljivem jeziku! In kolikrat se v največji potrebi naš jezik strašansko trpinči, da se sme že gledé na to šteti med mučeniške jezike.

Ko bi ti dvoji uradi, duhovski in občinski, jeli svoj jezik v istini čislati ter mu odkazali častni prostor, kateri mu pripada, potem bi narodno uradovanje pri oblastnijah samo od sebe sledilo. In to se mora zgoditi, ako hočemo dospeti do boljše bodočnosti. Narodnim

duhovnikom in županom sledili bodo kmalo i narodni učitelji, notarji, advokati itd.

Pa tudi v rodovinskih krogih je marsikaj gnjilega, kar se mora odstraniti. Količkaj bolj omikani krogi ne smejo se sramovati slovenskega pokolenja. Rodbina po slovenskih trgih in mestih naj pri svojem naraščaju nadomesti doma, kar v šoli ne najde, domače ognjišče naj mu tudi zanetuje ogenj domoljubja. Kedaj bo vendar enkrat že drugače? kedaj bodo vendar rodbine na slovenski zemlji nehale čislati le, kar je ptuje, domače pa prezirati. Slovenska in slovanska knjiga, slovenska govorica, pesen, slovenska zabava mora prodrati v domače dvorane. Zakaj se nam na ljubo ptujec ne poslužuje našega jezika in vi, celo društvo, njemu samcu dvorite? In kamor prideš, le časnike nemške, in o vsem se podučuješ, kako se godi v „rajhu“, v Afriki in Avstraliji; ako te pa popraša kdo o domačih zadevah, so ti španske vasi. Čemu se daješ nalagovati nemškim časopisom in se jim daješ iz sebe norčevati ter to plačuješ s svojim denarjem, ko bi ti slovenski časniki dobro služili, ki se hvalno potegujejo tudi za tvojo pravico!

Žalostna premišljevanja ob začetku leta! Kedaj se bode vse to spremenilo, kedaj na boljše obrnilo? Čas je že, da se resno poprimemo dela na vseh straneh, kjer nam še manjka. In manjka nam, kakor smo videli, še dosti. A to mnogo tudi po lastni krivdi. Ako hočemo imeti svojo domovino svobodno in srečno, posvetimo jej vse svoje moči. Kakor so drugi narodi, kakor so najbližji naši bratje Hrvati dospeli do lepše prihodnosti, da se bomo res čutili gospodarje na svojih tleh. Prvi nevspeh nas oplášiti ne sme; vedimo, da zdrave ideje vselej zmagajo, ker to tirja tek zgodovine, tek najnovejše, zgodovine na jugu, kjer je res vzhajala slovanska zarija ob Balkanu. Glejmo, da se prej ko prej po našem prizadevanju spolnijo besede narodnega pro-roka-pesnika:

„Krasno bo sad slovenske reči ob uri dozorel.“ α-ω.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 8. januarija.

Ministerstvo bo menda ostalo tako dolgo, da se nove volitve za državni zbor dovršijo.

žolčnatega, čemornega, jeznega pa najredkeje. Solze nadomestuje pri njih huda jeza. Ako vidiš takega kamenitega osorneža jokati, smeš prepričan biti, da ga tare strašna bolečina: vsaka prelita solza ga peče v očesu kakor živ ogenj. Kakove solze pa bi vse razločevali? Hinavske, prihuljene ali kakor narod pravi: mačkinje solze. Po sili se solziti je sicer težka umetnost, laskav človek preskoči tudi ta prelaz brez mnovega napenjanja. Prigodi se ti kaj hudega, ima sicer oni, ki ti je v sreči prijatelj, v svojih očeh solze, dela se, kakor bi te hotel te obžalovati; a znotrajmu se srce smeja samega veselja zavoljo tvoje nezgode. Mnogim se dozdeva neverjetno, celo smešno, a vendar je tako, da zamore človek tudi v joku napredovati, nekako posebno spretnost doseči, pravi virtuoz postati. Pesnik Ovid pripoveduje, da so živeli o njegovem času ljudje, ki so se posebej vadili v tej umetnosti: *discunt lacrymare, quoque volunt plorant tempore*. Pri starih narodih, kakor Grkih in Rimljanih, je bila navada, da so pred pogrebom in pri pogrebu okoli mrliča plakali in jokali tako zvani žalo-

valci in žalovalke. Ko je Prijam iz Ahilovega šotora svojega umorjenega sina Hektora v Trojo pripeljal in ga na mrtvaški oder položil, nastavil je okoli njega pevce, ki so vodili žalovanje. Edni so zdihovali popevali, drugi pa samo jokali. Za njimi so stokale žene:

..... *πυρά δ' ἔδσαν ἃ ἀοιδούς,
θρήνων ἢ ξάρχους, οἷτε στονόεσσαν ἃ ἀοιδίη,
οἱ μὲν ἄρ' ἔθρηνον, ἐπι δὲ στενάχοντο γυναῖκες.*

Taki najemniki so se morali poprej dobro uriti, da so povoljno rešili svojo nalogo. Se ve, da so bile njihove solze kaj sube, ker oficijelne. Storili so jih pa več, kakor ktere je zguba zadela. Horacij pravi:

..... *conducti plurant in funere
Et faciunt prope plura dolentibus animo.*

Vzglede priučenega jokanja tudi dandanes ne manjka. Slovita francoska igralka Rachel, ki nikakor ni bila premehkega srca, ampak je imela bolj resen, mrzel narav, znala je vendar na odru tako strastno in privabljivo jokati, da so gledalci vselej ihteli in se v solzah topili. (Dalje sledi.)

Zastran **Bosne** še zmirom ne vedó, kateri polovici države bi jo prilepili, ali bi jo kar zá-se pustili; tudi se še ne vé, ali bo Bosna ustavnega življenja deležna ali ne.

Hrvatski Obzor (IX. 2.) piše: Kakor čujemo, ljubljansko državno odvetništvo tožilo je pri sodnji vrednika „Nar. Lista“ Biankinija zarad njegovega govora na banketu v Ljubljani o Bleiweisovi 70letni slavnosti. Razlog tožbi se neki išče v besedah govornikovih, da je Avstrija sama najbolja pospéšnica „Italie irredente“, potiskujoč Slovane v kot. — Vrednik „Jug. Stenografa“ g. Bezenšek, kateri je stenografoval vse govore, bil je zarad tega že zaslišán v Zagrebu. Radovedni smo res, kako će se zvršiti ta stvar in po katerem §. kaz. zak. će se podpreti kaznivost teh besedf.

O upravi katoliške cerkve v Bosni donšajo časniki razne novice, češ, Rim je sprejel nasvete škofa Strosmajerja, in po njih bode v Sarajevu katoliški škof, v Zvorniku, Banjiluki pa v Travniku bodo le véliki ali vesoljni škofovski namestniki, in stvar to ima dognati z vlado papežev nuncij na Dunaju. Vendar na to hrvaški „Obzor“ opominja, da Rim tacih dejanj svojih ne razglašuje prevred in da iz zanesljivega vira smé povedati, naj se časnikarjem, kateri bi po tacih poročilih časih le radi kaj dobrega podali, v tem oziru nikar ne verjame.

Ogerski finančni minister Szapary je objavil proračun za l. 1879. Iz njega posnamemo: rednih stroškov je 238 milijonov gold., prehodnih stroškov 1.850.000, investicije 6.884.000 gld. Rednih dohodkov 221 milj., prehodnih dohodkov 2.900.000. Vseh stroškov je 246.902.104 gld., dohodkov pa 224.099.706 gld., tedaj primanjkuje 22.802.398 (za 1.680.982 gld. več ko lani).

V Pragi so naredili Mladočehi nek tabor zoper staročeske mestne odbornike. Dr. Sladkovsky se je poganjal za Nemce (!) češ, da jim gre sedežev v mestnem zboru; (Nemci si znajo že sami pomagati, in ne potrebujejo, da bi jim Sladkovsky pomagal — opomb. vredn.); nadalje je tožil, da je Praga jako nezdravo mesto, in da so tega Staročehi krivi. Govoril je še Staročeh dr. Vašaty, pa vladni komisar mu je besede vzela. Tako vidimo Mladočehe zopet na stari poti razdruženja, v ljubeznjivi zvezi z nemškutarji.

Poslanec **Schönerer** je sklical svoje volilce v Windigsteigu in v Ottenschlagu, in jih prašal, če so z njim še zadovoljni, odkar je tiste besede izgovoril v državnem zboru? Na obeh krajih so mu izrekli svoje zaupanje, to se pravi po domače, da so zadovoljni z njegovimi besedami in da si želé združenja z Nemčijo. Kaj so potem vredne nasprotne izjave? Ali se ne bo reklo, da so umetno narajene?

Vnanje države.

Na **Francoskem** so se vršile volitve za senat (gosposko zbornico). Republikanci so pridobili 41 sedežev, tako da bo v zbornici 176 republikancev in 119 konservativcev. Konservativne stranke se same slabé, ker se nečejo v eno samo stranko zediniti. Vsled teh volitev bo menda vojni minister Borel odstopil.

Med **Tunisom** in **Francijo** še zmirom Sancy-eva zadeva ni poravnana.

Albanci se še vedno po robu postavljajo in nečejo Črnogorcem Podgorice odstopiti. Grozé, da bodo na črnogorsko mejo poslali 10.000 mož. Rusija pa se ne bo pustila od albanskih tolovajev za nos voditi; ona neče prej podpisati trdnega miru, dokler ni Turčija

izpolnila vseh pogojev berlinskega kongresa. Zato je Turčija sama primorana, Albance krotiti, in to je Rusiji tudi obljubila.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, 6. januarja.

Že iz več krajev naše ljube domovine se je slišalo, kako se usmiljeni ljudje prizadevajo o mrzlem zimskem času olajšati žalostno stanje revnejšolske mladine s tem, da jej priskrbujejo tople zimske obleke. Tudi Novomesto ni zaostalo. Lansko leto že je sprožil obče čislani g. Ivan Tomažič, podpredsednik čitalnice novomeške, željo, naj se po izgledu ljubljanske čitalnice tudi tukaj poskusi v tej zadevi kaj storiti. Rečeno, storjeno. Čisti znesek čitalnične predstave in pa mili darovi donesli so toliko, da je bilo 8 učencev in 12 učenk z zimsko obleko preskrbljenih. Pri razdelitvi, 12. dec. 1877 l., je izrekel gospod podpredsednik željo, naj bi se pač pričeto delo leto za letom ponavljalo. Ta blagodušna želja se je letos kaj lepo vresničila. Milodari, ktere nabirati sta blagovoljno prevzela gospoda Ivan Tomažič in profesor A. Derganc, in pa čisti doneski čitalniške predstave v ta namen, znesli so čez 260 gid. Ogromna, kaj ogromna svota za tako majhno mesto, ktera Novomeščanom gotovo čast dela, zlasti če se pomisli, da niso samo učenci ljudskih šol, ampak tudi dijaki višje gimnazije, ki se obilno podpirajo. Gotovo je malo mest, ki bi se gledé radodarnosti z Novomeščani primerjati zamogla. Dne 22. decembra pret. leta o petih po poludne zbralo se je precejšnje število odličnih gospej in gospodov v čitalnični dvorani. Po sredi je stala miza z obleko in darovi bogato obložena. Gospod podpredsednik ogovori zbrano občinstvo ter v lepem, primernem govoru s prirojeno mu zgovornostjo razloži, kako se je ta za otroke vesela naprava v Ljubljani pričela, kako so Ljubljano posnemala druga mesta, in tudi že lansko leto Novomesto, ter povdarja, da le kršianstvo rodi pravi humanizem, kakor o času apostolov, ko je bil med vernimi v resnici pravi blaženi komunizem, — tako o času sv. Nikolaja, tako še tudi dandanes. —

Po ogovoru razdeli gospa Ekel-ova, soproga okrajnega glavarja, otrokom darila. Obdarovanih je bilo 13 učencev in 16 učenk s popolno zimsko obleko. Po razdelitvi je sledila gledališna predstava na korist čitalnice.

Dne 29. decembra p. l. volil se je novi čitalnični odbor. Vdeležitev je bila kaj živahna, kajti prišlo je čez 50 udov. Izvoljeni so bili večinoma stari odborniki: za predsednika gospod grof Barbo, za podpredsednika g. vikar Ivan Tomažič, za tajnika g. prof. Poljanec in za blagajnika g. Zeidl. Novi odbor je sklenil napeti vse moči v to, da se „Narodni dom“ dodela. Bog pomози! Na novega leta dan je bilo srečkanje. Čisti znesek je za čitalnične potrebe odločen.

Iz Mozirja 4. prosenca. Naša čitalnica imela je 29. dec. p. l. svoj letni zbor. Bilo je na dnevnem redu poročilo blagajnikovo in volitev novega odbora, v katerega so zopet voljeni delavni možje. Enoglasno so voljeni v odbor za predsednika g. Rad Škoflek, za podpredsednika zopet g. Iv. Govedič, občespoštovana in značajna rodoljuba, ki že od početka v čitalničnem odboru marljivo delujeta; za denarničarja g. Jos. Kotnik in odbornika čitalnična soseda podpornika, trgovca g. Iv. Štular in g. Iv. Tribuč. Počastil nas je bil s svojo navzočnostjo gospod c. kr. namestnijski svetovalec, okrajni glavar celjski.

Predsednik, zahvalivši se za skazano mu zupanje, je izrekel, da mu bode prva skrb, s pomočjo odboro vstrajno delati na prosep narodne čitalnice. Došel je bil čitalnici tudi telegram od sosedne sestrice, vranske čitalnice, čestitajoč novemu odboru, ki je bil z enako čestitko ondotni novi odbor in čitalnično skupščino telegrafično pozdravil. Zabava s petjem vršča se pozno v noč v prav domačem duhu bila je jako zanimiva ter nam prav vesel večer napravila. V napitnicah spominjali smo se hvaležno naših slavnih jubilarjev g. Dav. Trstenjaka, g. dr. Kočevarja in g. dr. Jan. Bleiweisa, očeta Slovencev, ktere naj Bog v blagor, čast in slavo slovenskega naroda še mnoga leta obrani!

Čitalnica ima časopise: „Slov. Narod“, „Slovenca“, „Novice“, „Slov. Gospodarja“, „Sočo“, „Edinost“, „Zvon“, „Vrtec“, „Politik“ ter Maticne in Mohorjeve knjige. Vsem društvenim podpornikom in prijateljem pa bodi izrečena najtopleja zahvala za domoljubno podporo; naklonite blagovoljno še v bodoče čitalnici prijateljstvo in potrebno podporo, da bode v svojem namenu veselo napredovala v prosep, čast in veselje gornjesavinskih domoljubov.

Iz Dunaja 6. januarja. (O denarnem stanju Ogerske nekoliko.) Gospodarstveni časopis, ktereга izdaja ogerska akademija, priobčuje v svojem zadnjem broju članek sedanjega finančnega ministra, ogerskega grofa Julija Szaparyja pod naslovom „Študije proračunove“. Ta članek piše o ogerskih proračunih od leta 1868 do zdaj, torej obdeluje celo desetletno dobo dualizma. Prvi del tega spisa obsega izkaz dohodkov ogerske „države“, drugi razhoda ali stroške, tretji pa ima bilanso državnih posestev.

Iz tega primerjenja se razvidja, da so v letih 1869, 1870 in 1871 dohodki bili večji, nego so bili ustanovljeni v proračunu. Izjemo so delala samo državna posestva, ki so leta 1871 dala za 4 milijone dohodkov manj, nego se je računilo.

Leta 1872 so dohodki transilavski kolikor toliko bili taki kakor so se proračunali, le državna posestva so dala za 6 milijonov manj.

Leta 1872 bilo je vseh rednih dohodkov za 11 milijonov manj, nego je hotel proračun. Posestva državna so dala 5, neposredni davki pa za 3 milijone manj, nego se je proračunalo.

Leta 1874 je primanjkljaj v rednih dohodkih znašal okroglo 20 milijonov. V tem letu so vsi dohodki, razen pristojbin, ostali kolikor toliko za proračunani. Največji razločki pa so se kazali v rubriki državnih posestev, t. j. 8 in pol milijona.

Leta 1875 bilo je dohodkov za 18 milijonov manj, nego se je proračunalo, primanjkljeja je bilo v rubrikah: državna posestva $5\frac{1}{2}$, neposredni davki 5, tabakov monopol 3 milijone goldinarjev.

Leta 1876 je znašal primanjkljaj 11 milijonov. Državna posestva so prinesla 2, neposredni davki pa zopet $5\frac{1}{2}$ milijonov manj.

Leta 1877 pokazal se je izjemoma boljši vspeh; številke pa niso natanko navedene.

Stroški po sestavljenju ministra Szaparyja znašajo: leta 1870: $225\frac{7}{10}$, leta 1876: $258\frac{2}{5}$, leta 1876: $243\frac{7}{10}$, leta 1878 241 milijonov goldinarjev.

Velikansko rasto obresti, ki jih plačujejo Ogrji za svoje dolgove: leta 1870: $7\frac{1}{4}$, leta 1873: $25\frac{1}{5}$, 1876: $41\frac{4}{5}$, leta 1878 pa že 52 milijonov goldinarjev.

Dolgovi so poskočili od leta 1867 do 1876 z 256 na 657 milijonov, to je, vsako leto za

40 milijonov goldinarjev; posestvo pa je zraslo samo za 300 milijonov, toraj za 100 milijonov manj, nego dolgovi. Ako primerjamo dolg s premoženjem, kaže se nam zgube na njem po 10 milijonov na leto.

Treba pa je pomisliti, da so v tem „premoženji“, vštete tudi državne železnice s 110 milijoni in obresti na poroštva od privatnih železnic, t. j. $80\frac{1}{2}$ milijonov. Pri tej točki minister izraža svojo nezadovoljnost z železnicami, češ, da ne vozijo po pravih krajih in zato premalo donajajo ogerski mošnji.

Ako bodo Ogrji tako gospodarili, potem jim bo treba kmalu vzeti boben v roke ter vprašati: „Ki ad több — egy, ketto? — kdo dá več, k prvemu, drugemu“ itd. Potem pač ni čuda, da so okrali „Slovaško Matico“, da so hoteli dobiti velike srbske Tökölijeve študentske stipendije v svojo oblast; „omen“ je tudi to, da so pošiljali turškim tepeškacem sablje ter častili Turčijo, kajti „gleiche seelen finden sich“. Nam Slovanom je to gotovo prav, ako madjarški globus zgine, saj nam je škodoval zmirom in povsod duševno in materijalno. Ako se torej ta azijatsko-hunska glorijska tako naglo temni, nam je gotovo všeč, in toliko nekristjanski uže smemo biti, da Madjarom privoščimo to, česar so iskali.

Na konci pa še nekaj. Slišal sem včas, da tudi na tej strani reke Litve včas kak goldinar zmanjka. Nek hudomušen človek mi je celó trdil, da so pri nas v letih 1867 dozdaj razmere še dvakrat slabše postale, nego li v domovini paprike. Ko bi hotel torej gospod Depretis tako dober biti, da bi nam postregel tako, kakor je Szapary svojim rojakom! Saj smo prepričani, da računati zna dobro.

Domače novice.

V Ljubljani 8. januarja.

(Načelnik računskega oddelka) in višji računski svétnik pri deželni vladi Kranjski postal je g. Jožef Staudacher, dosedaj računski svétnik v Celovcu.

(Baron Jožef Žvegelj), sekcijiski načelnik pri vnanjem ministerstvu, dobil je za svoje izvrstno delovanje pri berlinskem kongresu železni red I. vrste, s katerim je sklenjen naslov „Vzvišenost“ — „Excellenz“ in čast tajnega svétnika.

(„Slavija in Slovenija.“ Poslano.) Dasi je uže mnogo časa poteklo, odkar je občno zavarovalna banka „Slovenija“ v Ljubljani v likvidacijo stopila, ni se še vendar zavoljo tega popolnem polegla nevolja in razburjenje, ktero v mnogih slučajih prehaja na banko „Slavijo“, ker se podobni imeni teh dveh popolnem različnih zavodov preradi zamenjate. Vsled tega je podpisano glavno ravnateljstvo vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi primorano izreči: da banka „Slavija“ ni bila z likvidirajočo banko „Slovenijo“ nikdar v kakej poslovnej zvezi in to temveč, ker ste si ti dve zavarovalnici uže po bistvu različni, kajti banka „Slavija“ je osnovana na podlagi vzajemnosti, banka „Slovenija“ pa je bila ustanovljena na delnice; dalje, da je banka „Slavija“ po Kranjskem, Koroškem, Štírskem in Primorskem poslovala uže štiri leta predno je bila banka „Slovenija“ ustanovljena ter konečno, da je glavno ravnateljstvo banke „Slavije“ v Pragi, one banke „Slovenije“ pa je bilo v Ljubljani.

Častito občinstvo naj bode zagotovljeno, da si bode podpisano glavno ravnateljstvo kakor doslej, tudi odslej prizadevalo, da vsem

njegovim opravičenim terjatvam zadosti ter da se bodo odškodnine točno in brez odloga tudi za naprej izplačevale. — Vsakoršna pojasnila pa podaja na zahtevanje naš glavni zastop v Ljubljani na Dunajski cesti 7.

Glavno ravnateljstvo vzajemne zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi.

Dr. Ivan J. Fabek, Dr. Jozip Milde, ravnatelj. ravnatelj.
 Dragotin Peter Kheil, Franc Novak, ravnatelj. glavni tajnik.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v tržaški škofiji: Č. g. Matija Dubrovič, dosedaj župnik pri sv. Jakobu v Trstu, je dobil faro M. B. Pomočnice (pri starem sv. Antonu) v Trstu. Č. g. Ivan Štefan, novoposv., imenovan je duhpom. v Beršecu; č. g. Jože Skerl pa duh. pom. pri sv. Jakobu v Trstu na mesto č. g. Strekela, ki gré v Mile; č. g. Andrej Hrovat, duh. pom. v Munsh, gre začasno v pokoj. — Umrli so: č. g. Angel Grozč, korar v Piranu; č. g. Fr. Gregorč, župnik v Tinjanu, in č. O. Hermagora Roina v Pazinu, starosta frančiškanov te provincije. R. I. P.

V l a v a n t i n s k i š k o f i j i je razpisana Drameljska župnija do 25. t. m. Čast. g. Fr. Ozmeč pa je postal župnik pri sv. Mariji v Wurmburgu.

— Učiteljske službe so razpisane: V Šturijah, Planini, Podragi, Ternu in Suhorji, okraju postojnskem, pa na Slapu.

— Bosenske vradne Novine izhajajo v novem letu v latinici in v cirilici; poprej so se tiskale le v latinski gajevici. — Kakor na Srbskem, tako hočejo tudi v Črnigori Rusje ustanoviti in plačevati več narodnih šol, na Cetinji celo gimnazijo, da se v njih razlgoval bode jezik ruski.

— Iz Olomuca se je imel sv. treh kraljev dan knez nadškof napraviti na pot v Rim, da bi učinil sv. Očetu svoj poklon in zahvalil se mu za častitke in darove, ktere mu je papež bil poslal k njegovemu jubileju škofovskemu.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. g. Ignacij Wencajs, nadučitelj pri sv. Križu poleg Turna (Thurn-Gallenstein), Lorenc Letnar, učitelj v Dobu, France Breznik v Tersteniku; potem so definitivni postali zač. učitelji France Kaliger v Toplicah, Jakob Gostiša v Trebnem in France Šetina v Črncmlju. — G. Gantar iz Bele Cerkve v Studenc. Gdč. Neža Zupan, učiteljica, v zasebno šolo dekliške sirotnišnice na Poljanah (tukaj). Spraš. učit. kand. gg. Bogomir Krener pride v Voklo pri Kranji, in M. Kos v Veliki Gaber litijskega okraja. — Na Štajarskem dobil je g. Luka Lavtar, učitelj na mariborskem pripravnišču 1. priklado, v Šoštanju pa so osnovali obrtnjski kurz.

— Zabavnika „Alte und Neue Welt“ prišla sta te dni na svitlo 5. in 6. snopič, ki obsegata: 5. snopič: Das Gnadenbild von Marienburg. Ein Thronerbe. Culturkämpfer in der Kutte. Die Haidenlöcher bei Goldbach. Eine Haidenblüthe. Die getreue Alte von Husum. Katholische Zeitgenossen. Dr. Anton Gruscha. Unsere beliebtesten Pelzlieferanten. Kindesthären. Prinz Eugen's Zug nach Bosnien. Bilder aus Aegypten's Hauptstädten. Auf Alsen. Heitere und ernste Bilder aus dem Kriegsleben. Allerlei: Die industrielle Verwehtung der Sonnenwärme. Dante im Kloster Avellana. — Altes Eisen. — Fossiler

Büthenstaub. — Das Paradies der Ehescheidungslustigen. Ein Fischerdorf auf dem Eise. — Auflösung des Rösselsprungs in Nr. 11. — Charade. — Vertrauliche Correspondenz. Podobe pa so: Das Gnadenbild von Marienburg. — Höhlenwohnungen im Graufthal. — Höhlenwohnungen am Fusse des Hoppelnberges. — Die Heidenlöcher bei Ueberlingen. — Dr. Anton Gruscha. — Ein Liebling der Pelzhändler (der Nörz). — Dante im Kloster Avellana. — Initiale W. — Eine bosnische Deputation vor Prinz Eugen. — Ansicht von Kairo. Die Amru-Moschee. — Ein Fischerdorf auf dem Eise. — 6. snopič: Die heilige Nacht. Ein Thronerbe. Nachruf. Georg Freiherr von Dyherrn. Eine Haideblüthe. Novelle. Bilder aus Aegypten's Hauptstädten. Auf Alsen. Wehnachten. Eine brasilianische Secca. Das todte Kind. Allerlei: Unsere Bilder. Ein Riesenstollen. — Weisse Gemsen. — Ein türk. Musikan. — Auflösung des Räthsels in Nr. 14. — Preis-Rebus. — Pres-Rösselsprung. — Vertraul. Corresp. Podobe pa so: Die heilige Nacht. — Des Kindes Weihnachtstraum — Vor einem Hotel in Kairo. — Eine Sackie. Initiale W. — Unterm Christbaum. — Der Weihnachtspudding. — Winterliche Schultollette. Vsako leto izide 18 snopičev, t. j. vsake 3 tedne eden, z mnogimi podobami in oljnato brezplačno premijo „Leon XIII“ ali pa „angeljski pozdrav“, ki je vzlasti jako krasna, in se zamore po 24 kr. snopič prejemati v vsak knjigarni, ali pa naravnost po pošti.

Eksekutivne dražbe.

10. januarija: 3. Ogrizek iz stare vasi, 3. Šimšič iz Studenega, 3. Šaju iz Palčja, 3. Čepok iz Volč, 2. Vidigoj iz Stare Sušice, 3. Srebotnak iz Oreška, vsi v Postojni. 3 Šunkar iz Viševka, 3. Hočevnar iz Dolonjega Brnika, v Kranji. 3. Grahov iz Smerja, 2. Futur iz Zagorja, v Bistrici. 3. Šveiger iz Bušine vasi, 3. Pešič iz Branovič, 2. Malešič iz Sadovice, 3. Olic iz Križevske vasi, 1. Jelenič iz Dol, 3. Ivec, iz Malin vsi v Metliki. 2. Zima iz Aspega, v Radolici. 2. Vidmar iz Markova, 1. Petek iz Znojil v Kamniku. 2. Vrenk iz Zagora v Litiji. 2. Mahorič iz Poblince v Lohi 2. Žnidaršič iz Lazov, 3. Hiti iz Osredka, 2. Bihovc iz Babnega polja, 2. Černe iz Štrakljeve vasi, 2. Zakrajšek iz Strmica, 2. Krašovec iz Nove vasi, 2. Černe iz Ponikve, 2. Hiti z Runarskega, 2. Zalar iz Rudolfova, vsi v Ložu. 2. Balkovec iz Hrasta v Črncmlji 3. Premern iz Poreč v Vipavi. 1. Glavič iz Klečev v Žužemberku.

Umrli so:

Od 4. do 6. januarija: Edvard Valenta, sofn. adj. 61 l., vsled pljučnice. Ana Ravnihrib, kram. ž. 70 l., za prano vodenico. Edvard Pupo, hiš. pos. 62 let, za vodenico. Franc Jelovčan, ključ. pom. o. 14 d., vsled sušice.

Listnica opravištv.

Č. g. A. B. župn. na V. Je bilo že prej vse plačano (3/1 in 1/7 1878). Poslano smo vpisali za tek. leto.

Č. g. Fr. F. v. J. Pišete: Zdi se mi, da za drugo polovico nisem plačal, tedaj pošljem i. t. d. Poslano smo prejeli, pa zapisali za 1. polovico pret. leta. Če bi bila zmota, sporočite nam, da jo popravimo.

Č. g. A. Ž. kapl. v. T. Prosimo še za četrtletje pret. leta.

Č. g. B. U. žup. v V. Poslanih 2½ glđ. vpisali za tek. leto; ker za pret. leto je bilo že prej plačano (dvakrat po 5 glđ.).

G. A. V. posestn. na D. Plačano do konca januarja tek. leta.

Č. g. V. A. kapl. v St. P. Popolno prav. Plačano za prvo polovico tek. leta.

G. J. G. učitelj v St. Težko sicer, ker nas enake nadloge — če ne še večje — stiskajo; pa bodi si, dokler se okolščine ne spremené.

Č. g. P. J. župn. na R. Prejeli; plačano do konca junija tek. leta.

Č. g. M. Fr. župn. v L. Prejeli ter vpisali 10 glđ. za pret. leto; 1,20 dali kat. družbi, ter ostalih 8,80 vpisali za tek. leto.

Č. g. J. G. kapl. v K. Ne manjha nič, ampak je še ostalo za 1. četrtletje tek. leta.

Sl. br. dr. v V. Nam je prav žal! Gotovo pa nas hujše zadeva, kakor Vas. Do zdaj nam ni še nobeno dr. enake ponudbe storilo.

Č. g. T. V. kapl. v S. Prejeli ter zadostnje do konca junija tek. leta.

Več čč. gg. naročnikom: Prav nič zamere! Danes nam je poslano toliko zaloge, kakor bi bilo pred pol letom. Če sem ter tje svoje dolžnike zaradi zaostale

naročnine potirjamo, nam smete verjeti, da takih naročnikov in plačnikov nimamo nikoli pred očmi.

Mного gospodom: Lepo hvalo za spomin! Srečno novo leto!

Č. g. A. P. kapl. v B. Prosimo še za ¼ leta.
 Č. č. gg. A. Z. vik. v B. in M. K. župu. v S. Že prav; smo popolno zadovoljni.
 Č. g. J. A. kapl. v M. Vse plačano, [za tek leto ostalo še 60 kr.
 Č. g. J. S. kapl. v St. L. Prosimo še za pol leta.
 Č. g. J. K. kapl. v Č. Za preteklo ne bo kaj v red devati, ker je že vse v redu.
 Č. g. J. K. kapl. v St. J. p. T. Jadranski glasi se dobivalo pri g. učitelju Kosovelu v Črnicah. P. Cerince b. Görz.
 Blg. B. P. J. v M. Prav imate; pa kaj hočemo? Saj veste: Omnis generis musicorum etc.

Telegrafične denarne cene 7. januarja.

Papirna renta 62,20 — Sreberna renta 63,85 — Zlata renta 73,85 — 1860letno državno posojilo 113,80 Bankine akeije 781 — Kreditne akeije 221 10 — London 17 05 — Srebro 100. — — Ces. kr. cekini 5 57. — 20 frankov 9,35.

Denarstvene cene 4. januarja.

Državni fondi.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	62 20	62 30
5% renta v srebru	63 35	63 45
4% renta v zlatu (davka prosta)	73 50	73 60
Srečke (lozi) 1864. l.	108 75	109 25
" " 1860. l. cel.	114 75	115. —
" " 1860. l. petinke	123. —	123 50
Premijski listi 1864. l.	141 25	141 75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99. —	99 50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	91. —	91 50
Ogerske po 5%	79 25	80 25
Hrvaške in slavonske po 5%	84 25	84 90
Sedmograške po 5%	73 50	75 25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	787. —	789. —
Unionske banke	67 50	68. —
Kreditne akcije	216. —	216 25
Nižovstr. eskomptne družbe	755. —	749. —
Angio-avstr. banke	99 50	99 25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 glđ. a. v.	163 25	163 50
Tržaške " 100 " k. d.	117 75	118 25
" " 50 " " "	62. —	63. —
Budenske " 40 glđ. a. v.	27 50	28. —
Salmove " 40 " " "	38 50	39. —
Palff-jeve " 40 " " "	27 50	27 75
Clary-jeve " 40 " " "	23 75	29 50
St. Genois " 40 " " "	34 25	35 25
Windischgrätz-ove " 20 " " "	29. —	29 50
Waldstein-ove " 40 " " "	22 50	23. —
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5 57	5 58
Napoleons'or	9 33	9 34
Srebro	100. —	100. —

Javna zahvala.

Milodari, ktere nabirati sta blagovoljno prevzela velečastita gospoda Ivan Tomažič in c. kr. profesor in okr. šolski nadzornik A. Derganc, in čisti znesek gledališke igre, ktero je napravila v ta namen novomeška čitalnica, pripomogel je, da je bilo 13 učencev in 16 učenk s toplo zimsko obleko preskrbljenih. V imenu obdarovanih se izreka omenjenima gospodomu, slavnemu čitalničnemu odboru, pa tudi vsem dobrotnikom s tem najtoplejša zahvala.

Vodstvo deške in dekliške ljudske šole novomeške.

Naznanilo.

Sklicujoč se na svoje priporočilo v lanskem letu, jemljem si čast Vas zopet opozoriti na svojo zalogo pravih **voščenih sveč** od gosp. Alojzija Baderja v Gorici, ktere so tudi v pretečenem letu v Pariški svetovni razstavi bile odlikovane z bronasto svetinjo.

Ob enem tudi zopet priporočam svojo veliko zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga, kadhla z dišečo primesjo ali brez nje, in vsakojakih Milli-sveč.

Vsaka naročba se hitro in natančno izvrši po pošti ali železnici.

Z največjim spoštovanjem

Janez Fabian,

štacunar pred šolami v Ljubljani (Valvasorjev trg št. 2.)

(1)